

Journal of
Buddhist Innovation Review

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ Development Effectiveness of an Integrated Buddhist Astrologer

Research Articles

บทความวิจัย

ทยกสุริยะ อัครสรุติพงษ์ Yoksuriya Akarasrutipong

พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Ph.D. Student Department of Buddhist Studies Gradual School Mahachulalongkomrajavidyalaya University
E-mail: yoksuriya1@gmail.com.

Article history:

Received: June 19, 2023 / Accepted: July 15, 2023

Revised: July 26, 2023 / Available Online: Aug 28, 2023

บทคัดย่อ

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาหลักโหราศาสตร์ว่าด้วยการพยากรณ์ในสังคมไทย 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับนักพยากรณ์โหราศาสตร์ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 13 รูป/คน วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของดวงดาวกับชีวิตมนุษย์ใช้ความรู้เรื่องวันและคืนหรือเวลาการเคลื่อนที่ของโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์มาคำนวณเป็นคำพยากรณ์ ในสังคมไทยมีอยู่ตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุโขทัยจนถึงปัจจุบันจึงทำให้มีความเข้าใจเรื่องโหราศาสตร์ที่มีสอดแทรกอยู่ในการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายกลายเป็นวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ปัจจุบันนี้ได้ขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ สำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์จะมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพจิต นำเอาพรหมวิหาร 4 และอคติ 4 มาเสริมสร้างให้สุขภาพจิตมีความมั่นคงทางอารมณ์ไม่หวั่นไหวไปตามอิฏฐารมณ์หรืออนิฏฐารมณ์ที่จะเกิดในขณะที่ทำการพยากรณ์ 2) ด้านอาชีพ นำเอาอิทธิบาท 4 มาใช้เพิ่มศักยภาพด้วยการศึกษาค้นคว้าหลักวิชาโหราศาสตร์เสริมสร้างทักษะการพยากรณ์เพื่อความแม่นยำที่มีผลต่อความมั่นคงของอาชีพ 3) ด้านดำรงชีวิต นำเอาสังคหวัตถุ 4 มาเป็นแนวทางเสริมสร้างให้เป็นผู้มีน้ำใจไมตรี ให้ความรู้และคำแนะนำ ยามเจอจากไฟพาระเสนาะโสดสุภาพอ่อนหวานสมานสามัคคีก่อให้เกิดความรักใคร่น่าคบถ้อย และ 4) ด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา นำเอาหลักกรรมมาเพิ่มศักยภาพให้เข้าใจในเรื่องความดีและชั่วอันเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนาอีกทั้งยังนำไปสอดแทรกในการให้คำพยากรณ์ด้วยวิธีการบูรณาการเป็นการเผยแผ่อีกทางหนึ่ง จึงทำให้เกิดเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ ได้องค์ความรู้ใหม่เป็น “HPBAA Model”

คำสำคัญ: การพัฒนาประสิทธิภาพ; นักพยากรณ์โหราศาสตร์; พุทธบูรณาการ

Abstract

This dissertation consists of three main objectives, namely, 1) to study the principles of astrology on forecasting in Thai society; 2) to study Buddhist principles suitable for astrologers; and 3) to present a model for developing the efficiency of integrated Buddhist astrologer by using qualitative research method from studying documents, related research and 13 in-depth interviews, analyzed and presented in descriptive analysis form.

The research found that astrology is a science that studies the relationship between stars and human life using knowledge of the day and the night or the knowledge about the movement of the Earth, the Sun and the Moon to be calculated in order to obtain a prophecy. Since Thai society and astrology forecasts are things that have been together for a long time from the Sukhothai Kingdom to the present, most Thai people have a certain level of understanding of astrology. Because astrology is inserted into almost every lifestyle of most Thai people from birth to death, it has become a culture that adheres to each generation. At present, it has been registered as national intangible cultural heritage.

The development of the efficiency of astrologers are divided into 4 parts as follows: 1) Mental health aspect by applying Brahmavihara 4 and Akhati 4 to strengthen emotional stability and not to be shaken by the satisfaction or dissatisfaction that would occur while making a forecast. 2) Professional aspect by applying Iddhipada 4 to increase potential by studying, researching and practicing according to the principles of astrology to strengthen forecasting skills resulting in career stability 3) Livelihood aspect by applying Sangahavatthu 4 to strengthen kindness in providing knowledge and advice. Kind words can result in unity and respect. 4) Propagation of Buddhism aspect by applying the principle of karma to potential of understanding more about good and evil which is the essence of Buddhism. It is integrated in prophecy as another way to propagate which results in Buddhist integrated astrologist, a new body of knowledge known as "HPBAA" model.

Keywords: Development Effectiveness; Astrologer; Integrated Buddhist

บทนำ

การทำนายทายทักเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน อาจกล่าวได้ว่าเป็นศาสตร์ที่มีมาพร้อมกับมนุษย์ เพราะธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีความสงสัยในสิ่งใดแล้วก็มักหาคำตอบในสิ่งนั้น วิธีการเบื้องต้นในการหาคำตอบ อาจจะเป็นการคาดคะเน เทียบเคียง หรือคาดเดา เมื่อระยะเวลายาวนานขึ้นได้มีการสะสมจนเกิดเป็นองค์ความรู้ จนกลายมาเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำนายทายทักเป็นที่ยอมรับกันจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งประวัติความเป็นมาของการ

ทำนายทายทักมีมาช้านาน นับย้อนเวลากลับไปในอดีตเมื่อประมาณ 30,000 ปีก่อนคริสตกาล มนุษย์ได้ทำแผนที่ดวงดาวยามราตรี เรื่องนี้ทราบได้จากการค้นพบชิ้นส่วนกระดูกซึ่งมีการทำเครื่องหมายวงกลมดาวไว้ ชาวเมืองแคลดีแอนจากประเทศแอสซีเรียเป็นกลุ่มแรกที่ทำการบินที่กว่า ดวงดาวโคจรไปในทิศทางที่แน่นอน แต่ก็มีความเคราะห์บางดวงสามารถเดินทางท่องเที่ยวไปตามความคิดของชาวเมืองแคลดีแอน ดาวเหล่านี้ คือ ดวงจันทร์ ดาวศุกร์ ดาวพุธ ดาวอังคาร ดาวพฤหัสบดี และดาวเสาร์ โดยโคจรผ่านหน้าดาวที่มีตำแหน่งโคจรที่แน่นอน ซึ่งพวกเขาเรียกว่า “หมู่ดาว” (ศศิวิมล จักรราศรี, 2547, หน้า 47) ด้วยเหตุนี้ การศึกษาดาราศาสตร์สมัยแรกๆ นั้นจะเกิดจากมนุษย์ได้พบเห็นปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า จนเชื่อว่าเหตุการณ์เหล่านั้นเป็นสิ่งกำหนดวิถีทางชีวิตของมนุษย์ จึงเริ่มกำหนดความหมายของวัตถุบนท้องฟ้าเป็นเสมือนเทพเจ้าและมนิยายเล่าสืบกันมา (ประพันธ์ เตละกุล, 2543, หน้า 1)

แม้ว่าโหราศาสตร์จะเกิดขึ้นมาเป็นเวลานานและยอมรับกันว่าเป็นศาสตร์โบราณ แต่ก็ยังมีความคลุมเครืออยู่เป็นอันมากจนไม่อาจเรียกได้เต็มปากว่านับเป็นวิทยาศาสตร์ได้หรือไม่ ซึ่งต่างกับวิชาดาราศาสตร์ที่เมื่อก่อนนั้นได้รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับโหราศาสตร์ แต่ภายหลังอาศัยความรู้และเครื่องมือที่ทันสมัยได้แยกดาราศาสตร์ออกไปมีความใกล้เคียงกับวิทยาศาสตร์ จนละทิ้งให้โหราศาสตร์นั้นอยู่ในมุมมืดเพียงลำพัง อาจเป็นเพราะหลักการของโหราศาสตร์นั้นมีความเร้นลับอยู่มาก จึงทำให้เป็นศาสตร์ที่มีความยากต่อการเข้าใจมีการศึกษาเฉพาะกลุ่มเท่านั้นและการเรียนก็เป็นการสืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งผู้ที่ศึกษาจนมีความเชี่ยวชาญและมีความแม่นยำในการทำนายจะถูกเรียกว่า “นักโหราจารย์” สำหรับประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2490 ได้มีการจัดตั้งเป็นสมาคมโหราแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ขึ้นมา (เทพย์ สาริกบุตร, 2511, หน้า จ-ข) เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิชาโหราศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรมและได้เปิดหลักสูตรสำหรับผู้สนใจในโหราศาสตร์จะได้เข้ามาศึกษาอย่างเป็นระบบ เมื่อเรียนจบแล้วก็สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพได้ แต่ผู้ที่เรียนโหราศาสตร์นั้นมีเป็นจำนวนมาก จึงอาจจะมีความผิดที่ผิดใจที่ไม่สุจริตแอบแฝงตัวเอามาเรียนแล้วนำวิชาโหราศาสตร์ไปใช้ในทางทุจริต เพราะธรรมชาติจิตของมนุษย์นั้นมักไหลลงสู่ที่ต่ำได้ง่าย ถูกครอบงำไปด้วยโลภะ โทสะ และโมหะได้ง่าย ด้วยเหตุนี้ การที่จะบำเพ็ญตนเป็นโหราจารย์ที่ดีได้นั้นจำเป็นต้องยึดมั่นอยู่ในจรรยาโหรา แต่ยังมีข่าวเกี่ยวกับการใช้วิชาโหราศาสตร์หรือการทำนายทายทักชนิดอื่นสร้างความน่าเชื่อถือแล้วหลอกลวงตรวจดวงชะตาเพื่อแก้ดวงให้ชีวิตดีขึ้นแล้วออกอุบายหลอกให้โอนเงินเพื่อสะเดาะเคราะห์เป็นจำนวนหลายร้อยคน “ซินแสลวงโลก” หลอกโอนเงินสะเดาะเคราะห์เหยื่อนับร้อย, [ออนไลน์], (ข่าวช่องวัน, [ออนไลน์], (วันที่สืบค้น 16 มิถุนายน 2565). แหล่งที่มา: www.one31.net/news/)

แม้ว่าในพระพุทธศาสนาจะมีการกล่าวถึงวิชาที่ว่าด้วยการทำนายทายทักหลายแห่งด้วยกัน เช่น ในอัมพภูมิลูกสูตร (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, เล่ม 9 ข้อที่ 254-299 หน้า 87-110) ที่กล่าวถึงอัมพภูมิลูกผู้เป็นศิษย์ของพราหมณ์ไปภรรยาสามี เป็นผู้คงแก่เรียนทางจามนต์ได้รู้จับไตรเพทพร้อมทั้งคัมภีร์ต่างๆ รวมถึงมหาปริสลักษณะที่เป็นตำราที่พราหมณ์ใช้ทำนายพระมหาบุรุษเมื่อครั้งที่ยังทรงพระเยาว์และพระพุทธองค์เองก็ทรงรับรองความถูกต้องของคัมภีร์เก่าดังกล่าว แม้พระองค์จะทรงเคยพยากรณ์พระสุบินของพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่ก็ทรงห้ามมิให้ภิกษุหาเลี้ยงชีพด้วยการทำนายทายทักและไม่ทรงสรรเสริญ เพราะถูกนับเป็นดิรัจฉานวิชา มีปรากฏในพระวินัยปิฎก จุลวรรคท ขุททกวัตตขุณณะ ว่าด้วยเรื่องเรียนและสอนดิรัจฉานวิชาที่ห้ามมิให้ภิกษุเรียนและสอนดิรัจฉานวิชา เป็นอาบัติทุกกฏ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, เล่ม

ที่ 7 ข้อที่ 287 หน้า 72) แต่พระพุทธองค์ก็ทรงอนุญาตให้พระภิกษุสามารถเรียนปักษคณนาหรือวิธีนับปักษ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, เล่มที่ 4 ข้อที่ 156 หน้า 239) เพื่อประโยชน์ในการนับวันสวดปาฏิโมกข์ ทั้งนี้ปฏิทินนั้นก็มีความเกี่ยวข้องกับโหราศาสตร์ เพราะต้องอาศัยการนับข้างขึ้นหรือข้างแรมเพื่อหาตำแหน่งดวงดาวแล้วนำมาวางลัคนาใช้สำหรับทำนายทายทักนั่นเอง

จากที่กล่าวมาทำให้พอทราบได้ว่าวิชาโหราศาสตร์ไม่ใช่ปัญหาหลัก แต่เมื่อถูกศึกษาและนำไปใช้โดยมนุษย์ที่ส่วนมากมีธรรมชาติของจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์มากเพียงพออันจะเป็นเหตุที่ง่ายต่อการถูกครอบงำจากกิเลสที่เป็นเครื่องเศร้าหมองของจิต ส่งผลให้เกิดการหลงงมงายด้วยวิธีตรวจดวงชะตาชีวิตแอบอ้างว่ามีความรู้วิชาโหราศาสตร์เพื่อหวังผลต่อทรัพย์สินของผู้หลงเชื่อก่อความเสียหายกับผู้คนในสังคมมากมาย แม้ในการศึกษาวิชาโหราศาสตร์จะมีจรรยาบรรณของโหรเป็นสิ่งคอยควบคุมอยู่แล้ว แต่ก็อาจจะไม่เพียงพอต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่มีสิ่งเร้ามากมายก่อให้เกิดสิ่งที่ไม่ดีคอยดึงจิตใจให้เกิดกิเลสได้ง่าย จึงควรที่จะเพิ่มเติมเสริมภูมิคุ้มกันต่อจิตใจของนักโหราศาสตร์ด้วยหลักพุทธธรรมอันได้แก่ หลักกรรม พรหมวิหาร 4 อคติ 4 อิทธิบาท 4 และสังคหวัตถุ 4 เพื่อควบคุมความประพฤติของตนเองไม่ให้ไหลไปตามอำนาจของกิเลสและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นคำแนะนำเพื่อเสริมกับคำทำนายตามตำราที่ได้ศึกษามาอีกทางหนึ่งได้

ดังนั้น ปัญหาดังที่กล่าวมาจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาคำตอบเกี่ยวกับโหราศาสตร์ว่าด้วยการพยากรณ์ในสังคมไทยและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับนักพยากรณ์โหราศาสตร์ รวมทั้งนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ เพื่อเป็นประโยชน์ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับโหราศาสตร์และการดำรงตนเป็นชาวพุทธที่ดีต่อไป

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาหลักโหราศาสตร์ว่าด้วยการพยากรณ์ในสังคมไทย
- 1.2 เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับนักพยากรณ์โหราศาสตร์
- 1.3 เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) เก็บรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับภาษาไทย พ.ศ. 2539

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักโหราศาสตร์ว่าด้วยการพยากรณ์ในสังคมไทย รวมถึงหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำเครื่องมือการวิจัย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ

ขั้นตอนที่ 4 สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ และแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม รวมจำนวน 13 รูป/คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์ จำนวน 5 ท่าน และกลุ่มที่ 3 บุคคลที่เคยรับการพยากรณ์โหราศาสตร์ จำนวน 5 ท่าน ทั้งนี้ เพื่อความเที่ยงตรงของหลักพุทธธรรม หลักโหราศาสตร์ และการรับการพยากรณ์ตามความเหมาะสมของเนื้อหาการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปสังเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัย พร้อมเสนอแนวคิดของผู้วิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตอบปัญหาที่ต้องการทราบ

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ นำเสนอผลการวิจัยโดยทำการสรุปเนื้อหา โดยเขียนบรรยายเชิงวิเคราะห์ ทั้งเพิ่มเติมข้อเสนอแนะทั้งในด้านเนื้อหาและประเด็นในการทำวิจัย

3. ผลการวิจัย

3.1 หลักโหราศาสตร์ว่าด้วยการพยากรณ์ในสังคมไทย พบว่า ตามประวัติศาสตร์แล้วจะเห็นถึงความเป็มาของโหราศาสตร์ไทยนั้นมีข้อสันนิษฐานว่ามีมานานกว่า 2,5000 ปีแล้ว อาจจะได้รับอิทธิพลมาจากโหราศาสตร์ยุคโบราณของอินเดีย แต่ถ้าพิจารณาจากหลักฐานที่ขุดพบที่บ้านเชียงซึ่งมีอายุประมาณ 4,000 - 5,000 ปีมาแล้ว จะพบหลักฐานที่มีลักษณะสัญลักษณ์เกี่ยวกับจักราศีและเครื่องหมายเกี่ยวกับดวงดาวที่คล้ายกับที่ใช้กันทางโหราศาสตร์ จึงเป็นไปได้ว่าคนไทยเริ่มได้รับอิทธิพลเกี่ยวกับโหราศาสตร์มาตั้งแต่สมัยเมื่อ 5,000 ปีมาแล้วก็เป็นได้ แต่หลักการที่ใช้ในการพยากรณ์ที่สำคัญก็ล้วนอ้างอิงความรู้จากคัมภีร์พราหมณ์ทั้งสิ้น (พระยาปริวัตรเวชการ, 2553, หน้า 3)

สำหรับผู้คนสังคมไทยมักจะเข้าใจหลักโหราศาสตร์ว่าเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำนายทายทักเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีความสงสัยในสิ่งต่างๆ รอบข้างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตที่เกิดจากความสงสัยของมนุษย์แล้วแสวงหาคำตอบด้วยการพยายามตั้งคำถามหาคำตอบในสิ่งต่างๆ วิธีการคาดคะเนเทียบเทียบ หรือคาดเดา เมื่อระยะเวลายาวนานขึ้นได้มีการสะสมจนเกิดเป็นองค์ความรู้สืบทอดกันมาเป็นระยะจนกลายมาเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำนายทายทักเป็นที่ยอมรับเชื่อถือมาเป็นระยะเวลายาวนานจนถึงทุกวันนี้ ทั้งนี้การจะศึกษาวิชาโหราศาสตร์นั้นจำเป็นที่จะศึกษาวิชาดาราศาสตร์เป็นพื้นฐาน เพราะโหราศาสตร์จะต้องอาศัยการโคจรของดาวเคราะห์เพื่อจะนำวันเดือนปีเกิดของผู้ที่ต้องการตรวจดวงชะตามาคำนวณเป็นตัวเลขแล้วแล้วจึงจะแสดงออกมาเป็นคำพยากรณ์ตามตำราของโหราศาสตร์ได้ ด้วยเหตุนี้ศาสตร์แห่งโหราศาสตร์เป็นเรื่องของกาลเวลา ซึ่งผู้ที่จะใช้โหราศาสตร์ได้ดีควรที่จะเรียนดาราศาสตร์ให้เข้าใจการเดินหรือการโคจรของดวงดาวก่อน ซึ่งดาราศาสตร์คือการดูดาว ส่วนโหราศาสตร์นั้นคือการใช้ดาว (อารี สวัสดิ์, นายกสมาคมดาราศาสตร์ไทย, (สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤศจิกายน 2565) ซึ่งจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ทำให้ทราบว่า สังคมไทยกับการพยากรณ์โหราศาสตร์เป็นสิ่งที่อยู่ด้วยกันมาตลอดระยะเวลาที่ยาวนานถ้าถือเอาตามหลักฐานที่มีการสืบค้นกันมาจะพบว่าคนไทยเริ่มรู้จักโหราศาสตร์ตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุโขทัย ในสมัยนั้นการเรียนรู้เรื่องดวงดาวนับเป็นความรู้พื้นฐานของคนสมัยนั้นเพราะดวงดาวช่วยในการกำหนดทิศทางในเวลาเดินทางและบอกเวลาแทนนาฬิกาได้ (บรรยง บุญญฤทธิ์, 2534, หน้า 164-167)

ในปัจจุบันนี้ผู้คนไทยส่วนใหญ่ยังแยกไม่ออกเกี่ยวกับการใช้โหราศาสตร์หรือศาสตร์แห่งการดูดวงในรูปแบบอื่นๆ เพราะการดูดวงมีหลายแบบทั้งแบบใช้วันเดือนปีเกิดและแบบที่ต้องใช้เวลาเกิดร่วมด้วยและแบบที่ไม่ต้องใช้วันเดือนปีเกิดอาจจะดูด้วยไพ่ ดูลายมือ จิตสัมผัส หรือดูด้วยญาณ จะเห็นว่าในสังคมไทยยังแยกแต่ละประเภทไม่ออกกว่าแบบไหนคือโหราศาสตร์ ส่วนใหญ่เข้าใจโดยรวมว่าเป็นการดูดวง อาจเป็นเพราะคนไทยส่วนใหญ่มองโหราศาสตร์ในแง่การพยากรณ์เพื่อใช้งานเป็นหลักจึงไม่สนใจที่จะทำความเข้าใจหรือจำแนกแยกแยะหะระว่างหมอดูกับนักพยากรณ์หรือนักโหราศาสตร์ต่างกันอย่างไร

อย่างไรก็ตาม โหราศาสตร์ในประเทศไทยจะสามารถออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 โหราศาสตร์ภาคคำนวณ ได้แก่ เรื่องการทำปฏิทินโหร การปฏิทินสถิติ การคำนวณดวงชะตา กลุ่มที่ 2 โหราศาสตร์ภาคพยากรณ์ ก็คือการเอาดวงชะตานั้นมาพยากรณ์ระดับใหญ่ๆ เช่น ระดับดวงเมือง ระดับมหภาค ดวงกลุ่มคน ปังเจกบุคคล ระดับย่อยเป็นไมโครนิซิมไป กลุ่มที่ 3 โหราศาสตร์ภาคพิธีกรรม ที่เกี่ยวข้องกับโหรากรรมวงฤกษ์ การวงฤกษ์ร้านค้า การบวช มันจะมีสิ่งที่คนส่วนใหญ่จะมองข้ามก็คือ กลุ่มที่ 4 โหราศาสตร์ภาคปรากฏการณ์ หมายถึง มีปรากฏการณ์ที่เราไม่สามารถจะคำนวณได้ที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้า เช่น มีฝนดาวตก มีดาวตก มีดาวหางมาหรืออะไรแบบนี้ ก็จะอยู่ในภาคเหตุการณ์ และภาคใหญ่ซึ่งมันอยู่ในวิถีชีวิตคน ก็คือกลุ่มที่ 5 โหราศาสตร์ภาคประเพณีและวัฒนธรรม เช่น การตั้งชื่อ เด็กไทยที่นับถือศาสนาพุทธเชื่อว่าเก้าสิบเปอร์เซ็นต์จะตั้งชื่อโดยใช้กำลังทักษาเป็นหลัก (ศิวนาล ฤชุพันธ์, (สัมภาษณ์ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2566) ด้วยความที่วิชาโหราศาสตร์ถูกมองว่าเป็นศาสตร์ที่มีความเร้นลับอยู่มาก แม้จะมีการพยายามอธิบายให้เห็นภาพของโหราศาสตร์ด้วยการเชื่อมโยงกับดาราศาสตร์ที่ถูกมองว่ามีความเป็นวิทยาศาสตร์มากกว่าและถูกยอมรับมากกว่าก็ตาม แต่ก็ไม่อาจทำให้หลุดพ้นจากภาพของความเป็นศาสตร์ที่เร้นลับที่อาศัยวิชาไสยศาสตร์หรืออำนาจจิต และอำนาจเทพเจ้าที่มีปรากฏอยู่ทั่วไปในอารยธรรมต่างๆ ได้ จึงทำให้ความน่าเชื่อถือของโหราศาสตร์ถูกสั่นคลอนไปด้วย บางครั้งอาจจะถูกมองว่าเป็นเรื่องของความงมงาย แต่ถึงกระนั้นคนในสังคมไทยก็เชื่อเรื่องโหราศาสตร์แทบจะเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์และอาจจะเชื่อมากกว่าพุทธศาสนาเสียอีก อาจเป็นเพราะเข้าใจว่าการพยากรณ์ก็คือการทำนายอนาคตล่วงหน้าจะเป็นเรื่องงมงายหรือไม่ นั่น สำหรับบางคนที่เคยผ่านประสบการณ์มาโดยตรงก็จะเกิดความเชื่อเพราะมีประสบการณ์มาก่อนจึงสามารถกลั่นกรองได้ว่าโหราศาสตร์นั้นไม่ใช่เรื่องงมงายทั้งหมด จึงสามารถเลือกเอาคำแนะนำที่ดีที่เป็นคำพยากรณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิต และที่สำคัญเมื่อปี พ.ศ. 2557 กระทรวงวัฒนธรรมได้ขึ้นทะเบียนคำว่า “โหราศาสตร์ไทย” เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ (วรพล ไม้สน, (สัมภาษณ์วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2566) ซึ่งการมีหลักฐานอย่างเป็นทางการเช่นนี้ก็แสดงให้เห็นถึงการข้อสรุปของคำถามเกี่ยวกับข้อกล่าวหาในเรื่องของความ เป็นศาสตร์เร้นลับมีความใกล้เคียงกับความงมงายก็อาจจะคลี่คลายลงได้ในระดับหนึ่ง

จึงกล่าวได้ว่าสำหรับสังคมไทยแล้วโหราศาสตร์จะเป็นสิ่งที่มีคู่กับสังคมมาอย่างยาวนานจะสอดแทรกอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ตั้งแต่เกิดจนตายล้วนจะต้องเกี่ยวข้องกับโหราศาสตร์ไม่ทางตรงก็เป็นทางอ้อม จึงทำให้สังคมไทยไม่ได้ปฏิเสธแต่จะพยายามทำความเข้าใจและศึกษาหาวิธีที่จะนำโหราศาสตร์มาใช้เพื่อประโยชน์กับตนเองและสังคมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3.2 หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับนักพยากรณ์โหราศาสตร์ พบว่า การที่จะเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่ดีมีความน่าเชื่อถือได้นั้น นอกจากจะมีจรรยาบรรณที่มีอยู่อย่างไม่เป็นทางการหรือที่มีบางองค์การที่

เกี่ยวกับโหราศาสตร์พยายามสร้างขึ้นมาให้เป็นรูปแบบของข้อบังคับนั้น ก็อาจจะไม่เพียงพอเพราะไม่สามารถที่จะล่วงรู้ได้ว่านักพยากรณ์โหราศาสตร์คนใดบ้างเป็นผู้มีจรรยาบรรณ เพราะไม่สามารถประเมินออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยได้เสนอเพิ่มหลักพุทธธรรม ได้แก่

1) หลักกรรม คำว่า กรรม ถ้าแปลตามศัพท์จะหมายถึง การงาน หรือการกระทำแต่ในทางธรรมต้องจำกัดความจำเพาะลงไปว่าหมายถึง การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา หรือการกระทำที่เป็นไปด้วยความตั้งใจ ถ้าเป็นการกระทำที่ไม่มีเจตนา ก็ไม่เรียกว่าเป็นกรรมในความหมายทางธรรม กรรมนิยามเป็นกฎสำคัญที่สุดเพราะเป็นเรื่องของมนุษย์โดยตรง มนุษย์เป็นผู้เสกสรรปรุงแต่งกรรม และกรรมเป็นเครื่องปรุงแต่งวิถีชีวิตโชคชะตาของมนุษย์ สาระหรือตัวแท้ของกรรมก็คือเจตนา กรรมนิยามเป็นวิสัยของมนุษย์ เป็นขอบเขตที่มนุษย์มีอำนาจปรุงแต่งควบคุม พระพุทธศาสนาจึงเน้นถึงความสำคัญของกรรม ดังพุทธพจน์ที่ว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539, เล่มที่ 25 ข้อที่ 660 หน้า 655) ตามหลักพระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์ต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเอง เพราะเรามีกรรมเป็นที่เกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย มีกรรมเป็นของตนเอง ไม่อาจโอนให้ใครรับแทนได้ มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือปิดความรับผิดชอบในการกระทำของตน อาจกล่าวได้ว่ากฎแห่งกรรมตามหลักพระพุทธศาสนานั้น นับว่าเป็นเครื่องมือที่ชาวพุทธเชื่อมั่นว่าจะให้ความยุติธรรมเสมอ บุคคลผู้กระทำนั้นจักต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้นๆ เสมอ มิได้เกิดจากการดลบันดาลจากอำนาจอื่นใดและไม่มีใครมารับผลของกรรมแทนบุคคลอื่นได้สามารถส่งผลในปัจจุบันและในอนาคต (จิณวัตร ก้อนทอง พันตำรวจเอก, (มกราคม-เมษายน), วารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์, 2565; 3 (1); 43) แม้ นักโหราศาสตร์จะมีความสามารถในการพยากรณ์ตามหลักวิชาโหราศาสตร์แล้ว แต่ถึงกระนั้นก็ต้องศึกษาทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า กรรมที่บุคคลกระทำได้บันทึกไว้ในธรรมชาติบุคคลผู้สามารถถอดรหัสสัญญาณที่ธรรมชาติบันทึกไว้ ก็อาจล่วงรู้วิบากของกรรมนั้นได้ แต่มนุษย์ก็ไม่ได้มีเครื่องมือที่ดีกว่าการสังเกตและบันทึกเป็นสถิติ โหราศาสตร์จึงไม่อาจสะท้อนความจริงได้ทั้งหมด เพราะเป็นการสังเกตจากสิ่งที่เห็นได้เท่านั้น ยังมีปัจจัยอื่นอีกมากที่มนุษย์ไม่สามารถสังเกตได้ และอีกเหตุหนึ่งที่โหราศาสตร์ทำนายไม่ตรงก็เนื่องจากโหราศาสตร์ใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นแล้วเป็นอุปกรณ์การทำนาย หรือเป็นการดูจากกรรมเก่า แต่มนุษย์ทั้งหลายทำกรรมใหม่กันตลอดเวลา ปัจจัยของกรรมใหม่ทำให้คำทำนายของโหราศาสตร์ผิดพลาดไปได้นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลภายนอกที่มีผลกระทบต่อการให้ผลขึ้นนอกของกรรม

2) พรหมวิหาร 4 ในสังคมมนุษย์มักนิยมอยู่กันเป็นหมู่เป็นคณะรวมตัวกันเป็นสังคมใหญ่น้อยตามลำดับและคนในสังคมนั้นก็ประกอบด้วยสมาชิกทุกเพศทุกวัย อาจจะมีแตกต่างกันทั้งด้านฐานะหน้าที่ การงาน อุปนิสัย ความรู้ และความประพฤติ เพื่อไม่ให้สังคมเกิดความสับสนวุ่นวายจึงมีการตั้งระเบียบวินัยขึ้นมาใช้ เพื่อป้องกันการกดขี่ข่มเหงกัน หรือเอาเปรียบกันตามใจชอบ ถ้าสังคมใดมีความสงบก็จะส่งผลให้ผู้คนในสังคมนั้นสุขสงบตามไปด้วย ฉะนั้น คนแต่ละคนจึงมีความสำคัญต่อสังคมโดยรวม จึงเป็นหน้าที่หนึ่งที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์จะได้คอยให้คำแนะนำต่อผู้ที่เข้ามาใช้บริการดูโชคชะตานั้นเป็นโอกาสที่ดีในการให้คำแนะนำเพื่อขัดเกลาให้เป็นคนดีของสังคมได้ ดังนั้น นักพยากรณ์โหราศาสตร์เปรียบเสมือนผู้ใหญ่ที่คอยให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษากับผู้คนในสังคม ในทางพระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมผู้ใหญ่ที่คอยให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเรียกว่า พรหมวิหาร เป็นคำภาษาบาลี แปลว่าธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม (สมเด็จพระ

พระสังฆราช สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2529, หน้า 321) มี 4 ประการ ได้แก่ (1) เมตตา เป็นภาวะจิตที่มีเยื่อใยไม่ตรีจิตมิตรใจคิดเกื้อกูลด้วยประโยชน์ปราศจากอาฆาตพยาบาท ซึ่งเคียด โกรธแค้น แสดงออกทางสีหน้าและสายตาที่สงบเข้มขื่น มองด้วยสายตาอันแสดงถึงใจที่เอิบอาบด้วยความปรารถนาดีให้มีความสุข ปราศจากความมั่งร้ายที่เป็นภัยเวร (2) เป็นความสงสารที่คิดจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์เดือดร้อน ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง เมื่อเห็นผู้ประสบความทุกข์เดือดร้อนมีความรู้สึกหวั่นไหวไปกับความทุกข์ของคนอื่น จนไม่อาจที่จะนิ่งเฉยอยู่ได้ (3) มุทิตา เป็นความชื่นบานความพลอยยินดีด้วยเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีเป็นหลักธรรมของผู้มีลักษณะใจกว้างขวาง ยินดีต่อความดีของผู้อื่น นับได้ว่าเป็นการกระทำบุญหรือความดีอย่างหนึ่ง และ (4) อุเบกขา เป็นการวางใจเป็นกลาง โดยพิจารณาข้อเท็จจริง ในการตัดสินเรื่องใดๆ จะต้องพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญา มีเหตุผล อย่างถูกต้อง ด้วยความเที่ยงธรรม และปฏิบัติด้วยความเยือกเย็นสุขุมรอบคอบ สามารถดำรงมั่นรักษาความถูกต้องหรือความยุติธรรมไว้ได้

3) อกติ 4 การที่จะเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่ดีได้นั้นนอกจากจะมีการทำนายทายทักแม่นยำถูกต้องตามหลักวิชาโหราศาสตร์แล้ว ทางด้านจิตใจก็ต้องไร้อคติที่เป็นความลำเอียงเกิดจากความรัก ความโกรธ ความหลง และความกลัว เพราะการเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์นั้นมักจะเกี่ยวข้องกับการแนะนำหนทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือ ซึ่งจะถูกมองว่าเป็นผู้ที่สามารถช่วยคลี่คลายแก้ปัญหาให้กับเขาได้ จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญมาก ด้วยเหตุนี้ นักพยากรณ์โหราศาสตร์ จะต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจหนักแน่นในจรรยาบรรณของโหรแล้ว จะต้องทำหน้าที่ทำนายทายทักด้วยจิตที่ไม่ประกอบไปด้วยอคติ เพราะสาเหตุของปัญหาในสังคมไทยที่มีหลากหลายบางส่วนมักจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาที่เกิดจากอคติที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ก่อให้เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อสังคมภายนอกในด้านต่างๆ เกิดเป็นการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกันในทางสังคมจนนำไปสู่ความเสียหายหรือสูญเสียต่อสังคมได้ง่าย

4) อิทธิบาท 4 สำหรับหลักธรรมนี้จะช่วยให้นักพยากรณ์โหราศาสตร์มีความมั่นคงในอาชีพ แต่มักจะเข้าใจกันทั่วไปว่าหมายถึงธรรมเป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จที่ส่วนมากเข้าใจมุ่งเน้นไปทางการศึกษาเล่าเรียน แต่ในความเป็นจริงแล้วสามารถนำมาใช้ได้กับการทำกิจการทุกเรื่องไม่เฉพาะกับเรื่องการศึกษาเท่านั้น แม้การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคคลากรในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการบริหาร, ด้านการเงิน, ด้านการตลาด และด้านการผลิตก็สามารถที่จะนำหลักอิทธิบาทประยุกต์ให้ได้เช่นกัน (อนัญญา นิตยโชติ, วารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์; 2565; 4 (1);108) ทั้งนี้ การที่จะเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่ดีมีความมั่นคงในอาชีพนี้ได้นั้นก็จำเป็นที่จะต้องมีความรู้หลักธรรมนี้เช่นกัน เพราะความน่าเชื่อถืออันดับแรกของนักพยากรณ์โหราศาสตร์ก็มักจะมาจากความแม่นยำที่เกิดจากคำพยากรณ์ที่ตัวนักพยากรณ์ศึกษาเล่าเรียนมาจากตำราโหราศาสตร์ที่มีครูบาอาจารย์สั่งสอนสืบทอดส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นนั่นเอง การที่จะเข้าใจหลักวิชาโหราศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้งนั้นจะต้องมีฉันทะพอใจในงานของตน มีวิริยะขยันหมั่นเพียรฝึกฝนศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา และจะต้องมีจิตตะคอยจดจ่อในวิชาความรู้ที่ศึกษา นอกจากนี้จะต้องมีวิมังสาหมั่นรวบรวมเอาผลของการทำนายทายทักของตนมาตรวจสอบว่าทายถูกต้องแม่นยำ หรือไม่ถูกมากนักน้อยเพียงใด การปฏิบัติเช่นนี้จะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทำนายทายทักได้แม่นยำตามหลักวิชาโหราศาสตร์สร้างความเชื่อมั่นเลื่อมใสศรัทธาให้กับผู้ที่มาตรวจดวงชะตา ซึ่งส่งผลต่อตัวของนักพยากรณ์โหราศาสตร์ทำให้มีความมั่นคงในอาชีพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ วิโรจน์ ตั้งวาณิชย์,

ดารา, นักแสดง และพิธีกร เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2566 ที่ได้กล่าวไว้ว่า “หลักอิทธิบาท 4 นี้ นักพยากรณ์จะต้องใช้กับตัวเองเพื่อพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ในเรื่องของโหราศาสตร์อยู่ตลอดเวลา จะต้องมีความรักพอใจในวิชาชีพของนักพยากรณ์ มีความเพียรพยายามที่จะเล่าเรียนแสวงหาความรู้เพิ่มเติม มีใจจดจ่อเอาใจใส่และคิดทบทวนในวิชาโหราศาสตร์อยู่ตลอดเวลา จะต้องมิใช่ใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของตัวเองเป็นสำคัญ”

5) สังคหัตถ์ 4 การดำรงชีวิตของนักพยากรณ์โหราศาสตร์นั้นอาจดูเหมือนจะไม่แตกต่างจากคนทั่วไป แต่ที่สำคัญประการหนึ่งเป็นสิ่งที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์จะต้องมีก็คือลักษณะที่น่าเชื่อถือ นำเคารพศรัทธามีหน้าตาที่ยิ้มแย้มเต็มเปี่ยมไปด้วยมิตรไมตรี นั่นก็เป็นเพราะการที่จะเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่ดีได้นั้นจะต้องมีพื้นฐานของจิตที่คิดจะช่วยเหลือผู้เหลือเป็นเบื้องต้น แม้บางครั้งจะถูกมองว่าเป็นอาชีพที่สามารถแสวงหาผลประโยชน์ได้ง่ายจากความเชื่อของคนในสังคมก็ตาม แต่โดยเนื้อแท้ของจิตใจจะต้องมีภาพลักษณ์ภายนอกเช่นตามทีกล่าวมาแล้ว การจะสร้างศรัทธาให้คนเชื่อถือได้นั้นนอกเหนือไปจากคำพยากรณ์ที่แม่นยำแล้ว การดำรงชีวิตที่มีลักษณะพิเศษของตัวนักพยากรณ์โหราศาสตร์เองก็มีความสำคัญที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ซึ่งสอดคล้องกับรอนัลด์ ไมเคิล ดราย แพทย์เวชศาสตร์ชะลอวัย ที่ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2566 ว่า “สำหรับนักพยากรณ์แล้วจะต้องมีใจที่คิดจะให้คำปรึกษา มีวาจาที่ไพเราะรื่นหูฟังแล้วสบายใจ และควรเป็นคำพูดที่ประกอบด้วยจิตที่มีความเมตตา แต่ที่สำคัญจะต้องดูแม่นยำถูกต้องถึงแม้จะพูดไม่เพราะบ้างก็อาจจะทำใจยอมรับได้ เรื่องกำลังใจก็มีส่วนสำคัญแต่มองว่าสำคัญน้อยกว่าคำพยากรณ์ที่แม่นยำ เพราะต้องการความแม่นยำมากกว่ากำลังใจ” ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเอาหลักธรรมที่เกี่ยวกับการครองใจคนเป็นหลักปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจกันทำให้เกิดความเคารพรักใคร่นับถือและเกรงอกเกรงใจซึ่งกันและกันโดยยึดปฏิบัติตามหลักสังคหัตถ์ 4 ได้แก่ (1) ทาน ให้ปันสิ่งของๆ ตนแก่ผู้ที่ควรให้ปัน (2) ปิยวาจา เจรจาวาจาที่อ่อนหวาน (3) อตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็ประโยชน์แก่ผู้อื่น (4) สมานัตตตา ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว นับเป็นธรรมะที่สำคัญมากเป็นวิธีการครองใจคนสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข เป็นที่รักของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไปเป็นการปลูกไมตรีเต็มน้ำใจต่อกันทำให้สังคมเป็นสุข เมื่อนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่นำหลักธรรมนี้ไปปรับประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตของตนแล้ว ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า ผู้นั้นสามารถที่จะเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่ดีมีชื่อเสียงที่โด่งดังในสังคมไทยได้อย่างแน่นอน

3.3 รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เชิงพุทธบูรณาการ พบว่า 1) ด้าน **สุขภาพจิต** เมื่อพิจารณาจากหน้าที่แล้ว จะพบว่านักพยากรณ์โหราศาสตร์จะทำหน้าที่ไม่ต่างจากผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ปัญหาที่เกิดจากภายในจิตใจ ด้วยเหตุนี้ ตัวของนักพยากรณ์โหราศาสตร์ จำเป็นจะต้องมีสภาพจิตที่ดี อารมณ์จะต้องนิ่ง ซึ่งจะต้องมากพอที่จะไปเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยแนะนำคนอื่นได้ ผู้วิจัยจึงเสนอให้นักพยากรณ์โหราศาสตร์จำเป็นต้องมีพรหมวิหาร 4 และอคติ 4 นำไปใช้ในการเสริมสร้างสภาพจิตใจของตนเองให้มีความพร้อมทางด้านสุขภาพจิต สร้างให้จิตมีพลังบวกมากเพียงพอที่จะให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางแก้ปัญหาให้กับผู้อื่น เพราะนอกจากจะใช้หลักวิชาทางหลักโหราศาสตร์แล้ว จะต้องเข้าไปช่วยพูดปลอบประโลมชี้ทางดีให้เขาปิดทางไม่ดีและพูดให้เขาเกิดความคลายจากความทุกข์ ความกังวลก็จะส่งเสริมสุขภาพจิตได้ การที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์จะให้คำแนะนำที่ดีได้นั้นจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีเสียก่อน 2) ด้านอาชีพ นัก

พยากรณ์โหราศาสตร์นั้นจะต้องเป็นผู้ที่อาชีพจะต้องมั่นคง เพราะว่าอาชีพนักพยากรณ์ถือเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับยกยอรับจากสังคมโดยทั่วไปและมีจรรยาบรรณอยู่แล้ว สำหรับการเสริมสร้างด้านอาชีพนี้ ผู้วิจัยได้เสนอหลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้เกิดความสำเร็จ แต่มักนำไปอ้างอิงถึงเรื่องการศึกษาจนกลายเป็นที่เข้าใจกันว่า ถ้าต้องการประสบความสำเร็จในการศึกษาก็จะต้องปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 อย่างจริงจังและเคร่งครัด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการศึกษานั้นถูกมองว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของทุกสิ่งก็เป็นได้ แม้การที่จะประสบความสำเร็จเป็นนักพยากรณ์โหราศาสตร์ที่เก่งมีความเชี่ยวชาญ ดูแม่นยำดังตาเห็นนั้นล้วนจะต้องเกิดจากการศึกษามีใจรัก ฝึกฝนใคร่รู้ เพียรพยายามแสวงหาความรู้ มีจิตที่จดจ่ออย่างไม่ลดละ หมั่นทบทวนอยู่เป็นนิจ ไม่ว่างเว้นปล่อยปละเลเลย อาจกล่าวได้ว่าความแม่นยำนั้นเป็นหัวใจสำคัญของนักพยากรณ์โหราศาสตร์ เพราะถ้าไม่มีความแม่นยำมากพอก็ส่งผลเสียขาดความน่าเชื่อถือก็ไม่มีผู้ใดสนใจที่จะเข้ามาขอให้ตรวจดวงชะตา อาชีพนักพยากรณ์โหราศาสตร์ก็ขาดความมั่นคงลงที่สุดในที่สุด 3) **ด้านดำรงชีวิต** นักพยากรณ์โหราศาสตร์บางครั้งก็จะถูกมองว่าเป็นเสมือนผู้นำทางจิตวิญญาณที่ชี้นำผู้คนในสังคมได้ ด้วยเหตุนี้ จึงจะต้องเป็นผู้ที่มีรูปลักษณ์หรือบุคลิกที่เชิญชวนให้เกิดความน่าเชื่อถือ น่าเคารพยำเกรง เหมาะสมที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ การที่จะมีลักษณะดังกล่าวนี้ได้ นั้น จะต้องมีความอันเป็นข้อปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างตนเองให้ลักษณะที่เพียบพร้อมเหมาะสม เพราะเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับชะตาชีวิตของผู้คนที่ต่างมีความทุกข์มากระเพื่อมต้องการหาทางแก้ไข จึงง่ายต่อการแสวงหาผลประโยชน์สำหรับผู้ขาดจรรยาโหร ไร้ซึ่งคุณธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอหลักสังคหวัตถุ 4 มาช่วยส่งเสริมให้รู้จักการให้ เสียสละแบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน แม้ยามเจรจาก็เพราะเสนาะโสด สุภาพอ่อนหวานสมานสามัคคีก่อให้เกิดไมตรีจิต กล่าวคำที่แสดงประโยชน์มีเหตุผล มุ่งเน้นบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ไม่เห็นแต่ประโยชน์ตนมากจนเกินไป อีกทั้งทำตนเสมอต้นเสมอปลายวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ และ 4) **ด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา** จะสังเกตได้ว่าผู้รู้วิชาโหราศาสตร์ไทยส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธนับถือในพระรัตนตรัย เชื่อมมั่นในหลักกรรม มุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของการกระทำที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” แม้ตัวของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เองก็ล้วนมีความเชื่อมั่นในหลักกรรมเช่นกันและเชื่อว่าการทำนายทายทักตามหลักวิชาโหราศาสตร์ที่ได้มาจากการศึกษาเล่าเรียนนั้นก็เพียงการอ่านสถิติที่เคยปรากฏอยู่ก่อนแล้ว สิ่งที่เกิดในปัจจุบันนี้ก็ล้วนแล้วแต่เป็นผลของการกระทำเมื่อในอดีต และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก็ล้วนแล้วแต่เกิดจากการกระทำในปัจจุบันนี้ทั้งสิ้น การเชื่อเช่นนี้เป็นลักษณะของหลักกรรมในพระพุทธศาสนานั้นเอง ถ้าเข้าใจตามหลักการนี้แล้ว จะเข้าใจได้ว่าผลลัพธ์ที่ดีในปัจจุบันนี้ ก็ล้วนแล้ว แต่มาจากเหตุที่ดีในอดีต เมื่อปัจจุบันดีแล้วก็จะเป็นเหตุที่ดีส่งผลให้เกิดเป็นสิ่งที่ดีในอนาคตได้ในที่สุด เมื่อนักพยากรณ์โหราศาสตร์เข้าใจและปฏิบัติตามหลักกรรมได้เช่นนี้แล้ว ก็สามารถที่จะนำไปสอดแทรกในระหว่างคำพยากรณ์ได้โดยที่ไม่ให้เสียหลักการเดิมของวิชาโหราศาสตร์ เพราะคนที่มาตรวจดวงชะตานั้นถ้าเป็นคนไทยส่วนใหญ่แล้วก็ล้วนเป็นชาวพุทธเช่นกัน สิ่งที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์จะแนะนำเสมอหลังจากตรวจดวงชะตาแล้ว ก็คือการแนะนำให้ไปกราบไหว้พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อในสถานที่ต่างๆ ซึ่งพระพุทธรูปนั้นเป็นเสมือนสัญลักษณ์แทนองค์พระพุทธรูปเจ้า หรือบางครั้งก็แนะนำให้ไปเข้าพระพุทธรูปมาบูชากราบไหว้ที่บ้าน หรือนำไปถวายวัด การให้คำแนะนำลักษณะเช่นนี้ก็เหมือนการสืบต่อพระพุทธศาสนาได้อีกทางหนึ่งเช่นกัน

4. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผลจากการวิจัยได้องค์ความรู้ใหม่เป็น **HPBAA Model** ซึ่งมีรายละเอียดขององค์ประกอบดังนี้

H – Holy abidings หมายถึง พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมสำหรับยึดมั่นในอาชีพนิกโหราศาสตร์ทำหน้าที่ด้วยความมีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขาต่อผู้ที่เข้ามาตรวจดวงชะตา เป็นข้อปฏิบัติช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตให้เกิดความมั่นคงทางอารมณ์ไม่หวั่นไหวไปตามอิฏฐารมณ์หรืออนิฏฐารมณ์ที่จะเกิดในขณะที่ทำการพยากรณ์เป็นการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านสุขภาพจิตของนักพยากรณ์โหราศาสตร์ และสามารถนำไปบูรณาการใช้ควบคู่กับคำพยากรณ์ตามหลักวิชาโหราศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจของผู้ที่มาขอให้ตรวจดวงชะตาได้อีกทางหนึ่ง

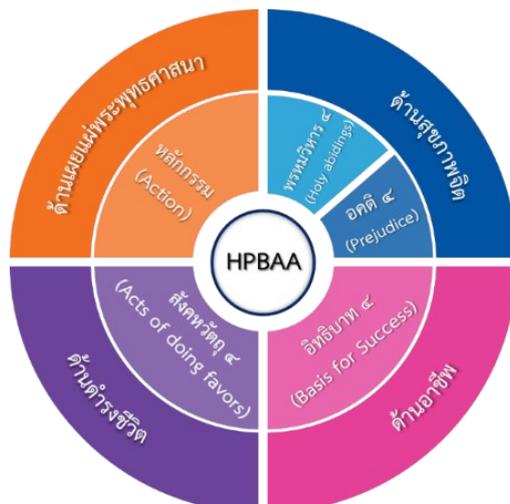
P – Prejudice หมายถึง อคติ 4 เป็นหลักธรรมช่วยให้การพยากรณ์ของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เป็นไปอย่างตรงไปตรงมาถูกต้องตามตำราโหราศาสตร์ที่ได้ร่ำเรียนมาช่วยเสริมสร้างให้สุขภาพจิตมีความเข้มแข็งและมั่นคงไม่เอนเอียงไปด้วยอำนาจของความรัก ความชัง ความหลง หรือความกลัว เป็นสิ่งที่นักพยากรณ์โหราศาสตร์จะต้องเว้นอย่างเด็ดขาดไม่ควรให้เกิดขึ้นภายในจิตใจขณะที่พยากรณ์หรือเวลานอกจากนั้น เมื่อยึดถือเป็นข้อปฏิบัติแล้วพร้อมกันนี้ก็ต้องสามารถเข้าใจแล้วนำไปใช้บูรณาการสอดแทรกกับการให้คำพยากรณ์ได้อีกทางด้วย

B – Basis for success หมายถึง อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้นักพยากรณ์โหราศาสตร์ใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพตนเองด้วยการค้นคว้าฝึกฝนตามหลักวิชาโหราศาสตร์สร้างทักษะเสริมสร้างตนให้พร้อมตลอดเวลากับการพยากรณ์เพื่อหวังผล คือ ความแม่นยำ ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้เข้ามาตรวจดวงชะตา ความแม่นยำจึงมีผลอย่างยิ่งต่อความมั่นคงทางด้านอาชีพของนักพยากรณ์โหราศาสตร์

A – Acts of doing favors หมายถึง สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักพยากรณ์มีน้ำใจไมตรีต่อผู้อื่น รู้จักการให้เสียสละแบ่งปัน ให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน ยามเจอจากไฟเพราะเสนาะโสด สุขภาพอ่อนหวานสมานสามัคคีก่อให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์มีเหตุมีผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม มุ่งเน้นบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ไม่เห็นแต่ประโยชน์ตนมากจนเกินไปทำให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อผู้ที่เข้ามาตรวจดวงชะตาทำให้สามารถที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้มากขึ้น เป็นข้อปฏิบัติที่ช่วยทำให้นักพยากรณ์โหราศาสตร์ใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้ยึดมั่นอยู่ในหนทางของผู้เพียบไปด้วยจรรยาบรรณ และคุณธรรม ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจช่วยป้องกันไม่ให้จิตตกไปอยู่ที่ต่ำได้ง่ายมีภาพลักษณ์ที่ดีมีความเหมาะสมควรต่อการให้ความเคารพนับถือของผู้ที่มาขอความช่วยเหลือ

A – Action หมายถึง หลักกรรม เป็นหลักธรรมสำหรับให้นักพยากรณ์โหราศาสตร์ได้เพิ่มเติมความเข้าใจในเรื่องความดีและความชั่วด้วยการศึกษาให้เข้าใจดีมากพอแล้วจึงน้อมนำมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของตนและพร้อมที่จะนำไปสอดแทรกเข้าไปในระหว่างการทำคำพยากรณ์กับผู้เข้ามาตรวจดวงชะตาด้วยวิธีการบูรณาการใช้ควบคู่ไปกับคำพยากรณ์ตามหลักวิชาโหราศาสตร์สอดแทรกอธิบายชี้แนะให้เห็นถึงความเป็นจริงของชีวิตมนุษย์ที่จะต้องดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติตามหลักของพระพุทธศาสนาเป็นการช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปพร้อมกับการพยากรณ์โหราศาสตร์ด้วยวิธีการที่ไม่ให้เกิดความขัดแย้งต่อกัน

จากคำอธิบายขยายความขององค์ความรู้ใหม่ที่ใช้อักษรย่อว่า HPBAA Model สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

5. สรุป

ตามธรรมชาติของวิชาโหราศาสตร์แล้วจะเกี่ยวข้องการคำนวณชะตาชีวิตของมนุษย์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยอาศัยการโคจรของดวงดาวมาเป็นเครื่องมือ ด้วยลักษณะเช่นนี้จึงทำให้ภาพลักษณ์ของนักพยากรณ์โหราศาสตร์จะถูกมองว่าทำหน้าที่คล้ายกับที่ปรึกษาที่คอยชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินของแต่ละคนภายในสังคมส่งผลให้เกิดทุกข์ทั้งทางกายและจิตใจ แต่อาการเจ็บป่วยทางกายก็สามารถที่จะไปหาแพทย์ตามโรงพยาบาลหรือสถานที่รับรักษาที่พอที่จะเยียวยาได้ แต่ความทุกข์ทางใจก็ต้องหาที่พึ่งเพื่อที่จะช่วยบรรเทา ซึ่งนักพยากรณ์โหราศาสตร์ก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยได้ แต่สิ่งสำคัญของการทำหน้าที่นี้ ก็คือความน่าเชื่อถือที่เกิดมาจากความเชี่ยวชาญในการคำนวณดวงชะตาว่ามีความถูกต้องตามหลักวิชาโหราศาสตร์และพยากรณ์เหตุการณ์ในอดีตได้ตรง และให้คำแนะนำแก้ไขสิ่งที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันได้หรือไม่ รวมถึงสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ และภาพลักษณ์ของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เอง จะต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยบุคลิกลักษณะที่ดี แสดงให้เห็นแม้ด้วยตาเปล่าว่าเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ มีการวางตัวที่เหมาะสม ประกอบไปด้วยจรรยาโหรและดำรงตนยึดมั่นในข้อปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมอันได้แก่ หลักกรรม, พรหมวิหาร 4, อคติ 4, อิทธิบาท 4 และสังคหวัตถุ 4 อีกทั้งยังสามารถที่นำเอาหลักพุทธธรรมที่ตัวของนักพยากรณ์โหราศาสตร์มีความเข้าใจและยึดถือปฏิบัติอยู่แล้วมาบูรณาการกับคำพยากรณ์ที่มาจากหลักวิชาการโหราศาสตร์เพื่อสื่อออกมาเป็นคำแนะนำกับผู้มาตรวจดวงชะตาซึ่งโดยส่วนมากก็เป็นชาวพุทธที่มีพื้นฐานในเรื่องของพุทธธรรมเช่นกัน จึงทำให้ตัวของนักพยากรณ์โหราศาสตร์เอง ก็สามารถที่ปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมแล้วก็นำมาใช้สอดแทรกกับคำพยากรณ์นับเป็นการทำหน้าที่ทางด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างลงตัวและมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง :**หนังสือ :**

เทพย์ สาริกบุตร. (2511). *แนวการอบรมวิชาโหราศาสตร์ไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บรรยง บุญญฤทธิ์. (2534). *ชุมนุมโหราศาสตร์ระดับโลก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์น้องใหม่.

ประพันธ์ เตชะกุล. (2543). *ดาราศาสตร์และอวกาศ*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

พระยาปริวัตรเวชการ. (2535). *หลักโหราศาสตร์ทั่วไป มูลฐานของโหราศาสตร์และประโยชน์ของการศึกษาโหราศาสตร์ มรดกแห่งโหราศาสตร์ สมาคมโหราแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: มิตรสยามการพิมพ์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศศิวิมล จักรราศรี. (2547). *คู่มือศึกษาค้นคว้านาฏศาสตร์แห่งการพยากรณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ด้วยรัก.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราช. (2529). *สารานุกรมพระพุทธศาสนา*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

บทความวิชาการ :

พันตำรวจเอก จินฉัตร ก้อนทองสี. (มกราคม-เมษายน). *กฎแห่งกรรม: ความยุติธรรมทางพระพุทธศาสนา*. *วารสาร*

พุทธนวัตกรรมปริทรรศน์. 2565; 3(1); 43.

อนัญญา นิตยโชติ. (มกราคม-เมษายน). *หลักอิทธิบาท 4: การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน*. *วารสารพุทธ*

นวัตกรรมปริทรรศน์. 2565; 4 (1); 108.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

ข่าวช่องวัน. (16 มิถุนายน 2565). *จีนแสวงโลก หลอกโอนเงินสะเดาะเคราะห์พบเหยื่อนับร้อย*. [ออนไลน์].

(วันที่สืบค้น 16 มิถุนายน 2565). แหล่งที่มา: www.one31.net/news/detail.

สัมภาษณ์ :

รอนัลด์ ไมเคิล ดราย, นายแพทย์. แพทย์เวชศาสตร์ชะลอวัย, วันที่ 23 มกราคม 2566.

วรพล ไม้สน (พลังวัชร), รองเลขาธิการสมาคมดาราศาสตร์ไทย, วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2566.

วิโรจน์ ตั้งวาณิชย์, ดารา, นักแสดง และพิธีกร, วันที่ 9 มกราคม 2566.

ศิวนาถ ฤชุพันธุ์, นายกสมาคมโหราแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2566.

อารี สวัสดิ์, นายกสมาคมดาราศาสตร์ไทย, วันที่ 21 พฤศจิกายน 2565.

Reference :**Book :**

Thep Sarikabutr. (1968). *Guidelines for Training in Thai Astrology*. Bangkok: Mahamakut Buddhist University.

Banyong Boonyarit. (1991). *Gathering of World-Class Astrologers with Clairvoyant Abilities*. Bangkok: Nong Mai Publishing House.

Prapan Telakul. (2000). *Astronomy and Space*. Bangkok: Thai Watana Panich.

Phraya Borirakvechakan. (1992). *General Principles of Astrology: The Fundamentals of Astrology and the Benefits of Studying It. Astrology: The Legacy of Siamese Astrologers. The Thai Astrologers Association*. Bangkok: Mitsiam Printing.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitaka, Mahachulalongkornrajavidyalaya University Edition*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Printing House.

Sasivimol Chakrasari. (2004). *A Guide to Studying and Researching Various Sciences of Forecasting*. Bangkok: Duay Rak Publishing House.

His Holiness Somdej Phra Mahasamanachao Krom Phra Yavachirayanavaroros, Supreme Patriarch. (1986). *Encyclopedia of Buddhism*. Bangkok: Mahamakut Buddhist University Printing House.

Journal :

Police Colonel Chinnawat Konthongsi. (January-April 2022). *The Law of Karma: Buddhist Justice. Buddhist Innovation Review Journal*. 3(1); 43.

Ananya Nitchot. (January-April 2022). *The Four Bases of Success: Improving Work Efficiency. Journal of Buddhist Innovation Review*. 4(1); 108.

Electronic media:

One Channel News. *Fraudulent fortune teller tricks victims into transferring money for exorcism rituals; hundreds of victims found*. [Online]. Source: www.one31.net/news/detail. (Accessed 16 June 2022)

Interviewed :

Ronald Michael Dry M.D. Physician specializing in Anti-Aging Medicine (Interviewed 23 January 2023).

Worapol Maisan (Palangwach). Deputy Secretary-General of the Thai Astronomical Society (Interviewed 12 February 2023)

Wiroj Tangwanich. Actor performer and host (Interviewed 9 January 2023)

Sivanaat Ruchupan. President of the Astrologers Association of Thailand under the Royal Patronage (Interviewed 9 February 2023).

Aree Sawasdee, President of the Thai Astronomical Society (Interview 21 November 2022)